

КІНЕЦЬ «ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ». ПЕРЕХІД ВІД КОНФРОНТАЦІЇ ДО СПІВРОБІТНИЦТВА

Завершення епохи «холодної війни»
(друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.)

Мельник Ольга Іванівна,
учитель історії,
друга кваліфікаційна категорія
Вороненська загальноосвітня школа I-III ступенів

План уроку

- ❧ Завершення епохи «холодної війни» (друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.).
- ❧ Розпад двополюсної (біполярної) системи.
- ❧ Війни, кризи, конфлікти наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття.

Основні принципи «НОВОГО ПОЛІТИЧНОГО МИСЛЕННЯ»

- ❧ Ідея взаємозалежності двох політичних і суспільних систем
- ❧ Загальна загроза знищення життя на Землі
- ❧ Принципи мирного співіснування як умова збереження цивілізації
- ❧ Всеосяжний характер проблем міжнародної безпеки
- ❧ Усвідомлення необхідності спільних зусиль для вирішення глобальних проблем людства

Михайло Горбачов и Рональд Рейган. 1985 год

Фото: visir.is

Михайло Горбачов і
Рональд Рейган на саміті
в Рейкьявіку в 1986 р.,
обидві сторони
договорились іти по
шляху обмеження
гонки озброєнь і
скорочення ядерної
зброї

Перехід від конфронтації до ідеї співробітництва в міжнародних відносинах

☞ 3-го грудня 1989 року, після двуденної неофіційної зустрічі керівник СРСР Михайло Горбачов і президент США Джордж Буш - старший заявили про завершення епохи протистояння двох ідеологічних систем — «Холодної війни».

- ❧ Глобальна геополітична, економічна та ідеологічна конфронтація між Радянським Союзом і його союзниками, з одного боку, і США та Західною Європою і їх союзниками — з іншого і ввійшла в історію під назвою «Холодна війна» і тривала з середини 1940-х до початку 1990-х років.
- ❧ Кілька разів протягом цього протистояння світ стояв на межі реальної загрози розгортання гарячої світової війни, і лише небувале накопичення важкого озброєння масового ураження зупиняло обидві сторони від того, щоб запалити планету самовбивчим полум'ям. В той же час ніщо не заважало сторонам з'ясовувати стосунки і міряться силами, беручи участь по різні боки громадянських війн в країнах третього світу.

Після зустрічі М. Горбачова з Дж. Бушем на Мальті в грудні 1989 р. було заявлено, що СРСР і США перестали розглядати один одного як потенційних супротивників. Ця заява означала закінчення епохи «холодної війни»

☞ Після завершення “холодної війни” і розпуску ОВД на території Європи свою позицію закріпило НАТО, як головний гарант миру та безпеки на рівні з Радою Безпеки ООН. Загальне визнання отримала програма **“Партнерство заради миру”**. Реалізуючи цю програму, натівські військові формування, формування союзних в НАТО держав, включаючи Україну, брали участь у врегулюванні конфліктів в Іраку, Боснії та Герцеговині.

☞ Цитуючи главу МЗС РФ С.Лаврова, можна зрозуміти, що Росія все-таки боїться розширення НАТО на Схід.

“НАТО не є для нас загрозою. Небезпеку становлять ті процеси, які спостерігаються всередині організації, дії, що вчиняються всупереч міжнародному праву (наближення до наших кордонів військової інфраструктури), що неминуче викликає необхідність застосування зустрічних заходів по нашу сторону кордону і протирічить тим домовленостям, які були досягнуті відносно необхідності зниження воєнної активності, стримування розміщувати уже існуючі бойові сили на території нових членів НАТО.”

РОЗПАД ДВОПОЛЮСНОЇ (БІПОЛЯРНОЇ) СИСТЕМИ

(Ключові міжнародні події цього періоду)

- ❧ 1985 р. Проголошення М. Горбачовим політики «нового політичного мислення», активізація переговорного процесу з питань скорочення ядерних озброєнь
- ❧ 1986 р. Припинення розгортання стратегічних ракет у Європі. Запровадження тимчасової заборони на ядерні випробування.
- ❧ Підписання СРСР та США угоди про ліквідацію і скорочення певних видів ядерної зброї
- ❧ 1987 р. Підписання Договору по РСМД (ракетам середньої і малої дальності — до 500 км), що передбачав ліквідацію американських ракет «Першинг-2» та крилатих ракет наземного базування і радянських ракет СС-20
- ❧ 1989 р. Завершення виведення радянських військ з Афганістану
- ❧ 1989 р. Падіння Берлінської стіни
- ❧ листопад 1989 р. Завершення «холодної війни», спільна заява М. Горбачова та президента Дж. Буша під час зустрічі на о. Мальта про те, що СРСР та США більше не є супротивниками

РОЗПАД ДВОПОЛЮСНОЇ (БІПОЛЯРНОЇ) СИСТЕМИ

(Ключові міжнародні події цього періоду)

- ❧ 1989–1990-ті роки «Оксамитові революції» в країнах Східної Європи (крах тоталітарних комуністичних режимів, об'єднання Німеччини, зміна балансу сил у Європі)
- ❧ 1990 р. Паризька зустріч керівників країн НАТО і ОВД, прийняття Хартії для нової Європи, яка зафіксувала факт припинення «холодної війни»
- ❧ 1990–1991 рр. Міжнародна військова операція ООН проти Іраку «Буря в пустелі». Припинили діяльність РЕВ і ОВД. Був підписаний договір між США та СРСР про наступальні стратегічні озброєння (СНО–1), який передбачав їх суттєве скорочення і ліквідацію. Стався розпад Радянського Союзу, проголошено незалежність колишніх радянських республік
- ❧ 1991–1999 рр. Відбувається процес розширення НАТО на Схід у формі безпосереднього вступу вже найбільш підготовлених країн (1999 р. — Польща, Чехія, Угорщина) та участі претендентів у програмі «Партнерство заради миру»
- ❧ 1991–1995 рр. Розпад Югославії і міжетнічна громадянська війна, припинена внаслідок втручання ООН і НАТО
- ❧ 11 вересня 2001 р. Акція міжнародного тероризму в Нью-Йорку. Початок проведення антитерористичної операції НАТО в Афганістані.
- ❧ Вторгнення в Ірак
- ❧ 2000–2002 рр. Загострення палестинсько-ізраїльського конфлікту, перехід палестинців до збройної терористичної боротьби

ВІЙНИ, КРИЗИ, КОНФЛІКТИ наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття

- ❧ Війна між Іраком і Іраном (1980-1988 рр.)
- ❧ Війна в Перській затоці 1991 р.
- ❧ Небезпека виникнення нової війни між Індією і Пакистаном
- ❧ Війна між Ефіопією й Еритреєю
- ❧ Антитерористична війна в Афганістані
- ❧ Війна в Іраку в 2003 р.
- ❧ Революції в арабських країнах у 2010-2011 рр.

Війна між Іраком і Іраном (1980-1988 рр.)

Головним приводом до війни Іраку була спроба замаху на віце-прем'єра Таріка Азіза на півдні Іраку, в якому Саддам Хусейн в одному зі своїх виступів звинуватив «іранських агентів».

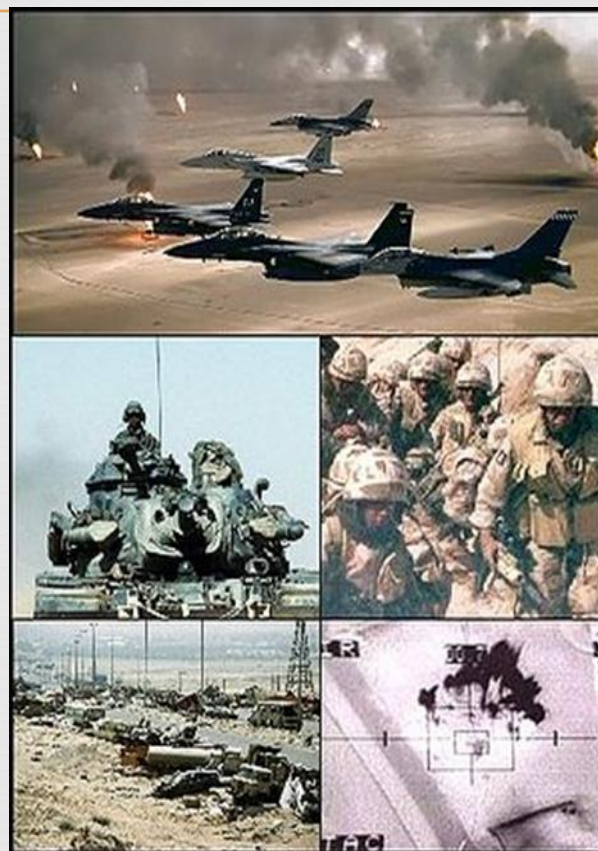
Найбільші успіхи сторін протягом війни
(фіолетовий колір відображає просування іракського війська,
помаранчевий — іранського)

За годинниковою стрілкою зверху: іранські солдати у протигазах за для протидії іракській хімічній зброї, іранські солдати радіють звільненню Хорремшехра, Дональд Рамсфельд і Саддам обговорюють в Багдаді американську військову допомогу Іраку, іранська нафтова платформа палає після атаки американського флоту в операції Спритний Арчер

Війна́ в Пёрській зато́ці

✧ війна 2 серпня 1990 — 28 лютого 1991 між Іраком і коаліцією 28 країн на чолі з США. Вторгнення й анексія Кувейту Іраком 2 серпня 1990 року спровокувало перекидання сил швидкого розгортання на підставі винесеного РБ ООН.

За годинниковою стрілкою починаючи зверху: літаки ВПС США пролітають над палаючими кувейтськими нафтовими свердловинами; британські війська на операції Granby; вид з камери Локхіда AC-130; «Шосе смерті»; бойовий інженерний транспорт M728

Війна між Ефіопією й Еритреєю

☞ Ефіопо-еритрейський
конфлікт 1998 -2000 рр. -
збройний конфлікт між
Ефіопією та Еритреєю за
контроль над спірними
прикордонними територіями.

Кордон між двома країнами

Війна в Іраку в 2003 р.

20 березня — 1 травня 2003 року об'єднані сили США і антиіракської коаліції провели проти Іраку військову операцію, що отримала первинну назву «Шок і трепет». Потім операція отримала назву «Свобода Іраку». Офіційний Багдад назвав війну «Харб аль Хавасим» — «вирішальною війною».

Офіційним приводом для вторгнення був заявлений зв'язок режиму Саддама Хусейна з міжнародним тероризмом, зокрема рухом «Аль Каїда», а також інформація ЦРУ про наявність в Іраку запасів зброї масового ураження, що згодом не знайшла підтвердження. Рішення про застосування військової сили проти Іраку підтримали 45 держав світу. Військові контингенти виділили 32 держави. 98% військ вторгнення надали США і Велика Британія.

Вхід американських військ в Багдад у 2003 році.

Заворушення в арабських країнах у 2010–2011 рр.

 Країни, в яких протести вже закінчилися.

 Країни, в яких зараз тривають збройні конфлікти.

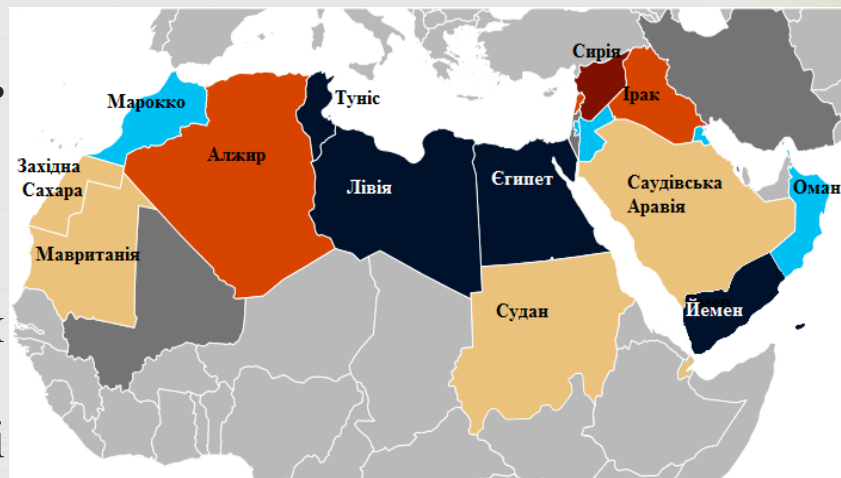
 Країни, де значні протести тривають у великих містах.

 Країни, протести в яких набули відносно невеликого розмаху.

 Країни, в яких тривають протести, і де було запроваджено певні реформи.

 Країни, протести в яких набули відносно невеликого розмаху, проте було запроваджено певні реформи.

 Країни з-за меж арабського світу, що переживають різні кризи.

Арабська весна

☞ Арабська весна — серія масових вуличних протестів, революцій та внутрішніх військових конфліктів у низці арабських країн, що почалися наприкінці 2010 року в Тунісі й тривають у деяких країнах по нині. Поштовхом до початку протестів стало самоспалення туніського вуличного торговця фруктами Мухаммеда Буазізі, вчинене 17 грудня 2010 року на знак протесту проти свавілля поліції, яка конфіскувала його товар. Внаслідок цього в Тунісі розгорілися масові протести, що призвели до відставки багаторічного президента (з 1987 р.) бен Алі вже 14 січня 2011 року. Успіх Жасминової революції в Тунісі дав поштовх аналогічним акціям протесту в інших арабських країнах, де здебільшого існують ті самі проблеми.

Арабська весна

Причини її криються не тільки у внутрішніх проблемах цих країн. Насправді феномен пов'язаний з міжнародними подіями, які розгорнулися в регіоні, володіє істотними запасами нафти і газу. Ці вуглеводні відносяться до поновлюваних ресурсів, споживання яких постійно зростає. Битва за них на Близькому Сході і в Магрибі стало важливою частиною цієї боротьби сучасності.

ВИСНОВОК

- Отже, характерною рисою локальних війн і воєнних конфліктів є те, що в них змінюються умови досягнення перемоги. У воєнній теорії і практиці розвинених країн домінуючим стає принцип досягнення військово-політичних цілей за мінімальних людських і матеріальних втрат зі своєї сторони.
- Судячи з усього, нині, враховуючи зазначені особливості локальних війн і воєнних конфліктів, взаємозалежність і взаємопов'язаність у світі, який, попри глобалізацію, зберігає фундаментальні протиріччя та безліч неврегульованих проблем, можна прогнозувати продовження в різних формах багатьох тривалих локальних війн і воєнних конфліктів та появу нових, ще більш небезпечних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Література:

- ❧ І. Я. Щупак Всесвітня історія 11 клас: Підручник для 11 класу/ І. Я. Щупак – Запоріжжя: Прем'єр, 2011. – 271с

Інтернет-ресурси

- ❧ uk.wikipedia.org/wiki
- ❧ <http://uk.wikiquote.org/wiki/>
- ❧ www.google.com.ua/search?q
- ❧ <http://kr.strichka.com/item/17773736>
- ❧ <http://mrc.net.ua/news/598-naslidki-xolodnoyi-vijni.html>
- ❧ <http://5fan.info/rnarnaatyujgrnaaty.html>
- ❧ <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=69&c=1600>